

Anica Kumer

(raziskovalna naloga)

Vir: Internet, 2011 (1)

Fotografija 1: Anica Kumer

Avtorji: Pia Golob, Lucijan Kvar in Amadeja Jean Rožman

Razred: 9.

Mentor: Marjan Kuhar

Leto izdelave: 2011

Ustanova:

Pri pripravah raziskovalne naloge je sodelovalo veliko ljudi.

Želimo se zahvaliti vsem, ki so nam pomagali. Mentorju Marjanu Kuharju za sodelovanje in usmerjanje pri nastajanju naloge, ki je zaupal in verjel v nas, Višnji Praprotnik za slovnični pregled, Brigiti Ornik za pregled prevoda povzetka, gledališki igralki Anici Kumer za intervju in literaturo, knjižničarkam Mestne knjižnice Celje, knjižničarki I. osnovne šole Celje ter učencem za odgovarjanje na anketo.

I. POVZETEK

ANICA KUMER

Je za večino ljudi manj poznana ali celo neznana osebnost. Za ožji krog ljudi pa je to ena najbolj znanih in odličnih gledaliških igralk. Ker je tudi sami nismo poznali najboljše, smo se odločili jo spoznati bolje preko raziskovalne naloge.

Uporabljali smo različne metode dela. Bili smo v študijski knjižnici Celje, v šolski knjižnici, slovenskem gledališču Celje. Tam smo iskali in raziskovali gradiva o Anici Kumer. Po mestu in na šoli smo izvedli anketo. Z Anico Kumer smo izvedli intervju ter pregledovali različne revije, članke, oglase ...

Cilj našega raziskovanja je bil spoznati Anico Kumer, kot eno izmed vplivnih in odličnih gledaliških igralk slovenskega gledališča Celje.

KLJUČNE BESEDE: gledališče, gledališka igralka, Anica Kumer

SUMMARY

ANICA KUMER

Anica Kumer is a less known or even unknown person for the most people. On the other hand she's one of the best known and greatest theatre actresses for certain society members. As we don't know much about her either, we have decided to get to know her better by doing a research that is presented in our research task.

We used different methods of work. We were in The Study Library Celje, in school library and in Slovensko Ljudsko Gledališče Celje as well. There we did the collecting of material about Anica Kumer and searched it. We carried out the survey among the people in Celje and at our school. We interviewed Anica Kumer. We also checked the magazines, articles and advertisements.

Our objective was to find out more about Anica Kumer as the one of the influential and excellent theatre actresses.

KEY WORDS: theater, theater actress, Anica Kumer

AVTORJI:

Pia Golob, 9. b
Lucijan Kvar, 9. b
Amadea Jean Rožman, 9. b

pia.golob1@gmail.com
lucijan.kvar@gmail.com
amy.rozman@gmail.com

NASLOV:

I. osnovna šola Celje
Vrunčeva ulica 13,
3000 Celje, Slovenija

Telefon: 03 428 51 00
Faks: 03 428 51 26
E-mail: 1.os-celje@iosce.si
Spletna stran: www.iosce.si

MENTOR:

Marjan Kuhar
Naziv: učitelj matematike, fizike in naravoslovja
Naslov: I. osnovna šola Celje, Vrunčeva ulica 13, 3000 Celje
E-pošta: marjan.kuhar@guest.arnes.si

VSEBINA	STRAN
I. POVZETEK	1
II. UVOD	4
III. ANKETI	
1. Prepoznavnost Anice Kumer in obiskovanje SLG Celje	5
2. Poznavanje slovenskih igralcev	6
IV. ŽIVLJENJEPIS ANICE KUMER	9
1. Otroštvo	9
2. Intervju z Anico Kumer	12
3. Kariera	16
4. Njene vloge in nagrade	23
V. ZAKLJUČEK	27
VI. VIRI IN LITERATURA	28

II. UVOD

Pri zgodovini smo se pogovarjali o vlogi žensk v preteklosti. Lani smo naredili raziskovalno nalogo o rotary klubu Barbara Celjska. Tema o vlogi žensk v preteklosti se nam je zdela zanimiva za letošnjo raziskovalno nalogo. Začeli smo iskati žensko, ki je imela vidno vlogo v Celju in še vedno aktivno sodeluje v javnem življenju. Idejo je dala Amadeja Jean. Njen oče je igralec v Slovenskem ljudskem gledališču Celje in tako pozna Amadeja večino igralcev. Nad idejo sta se navdušila tudi Lucijan in Pia. Raziskovalna naloga o Anici Kumer je zanimiva zato, ker se pogovarjamo o osebi, ki je še živa in nam lahko sama opiše svoje življenje in kariero.

Po posvetu z mentorjem smo se vsi strinjali, da je ideja odlična.

Odločili smo se raziskati, kakšen pečat je pustila gledališka igralka Anica Kumer.

Vir: Zbornik SLG Celje, 2006

Fotografija 2: Terorizem, 2004

Vir: Zbornik SLG Celje, 2006

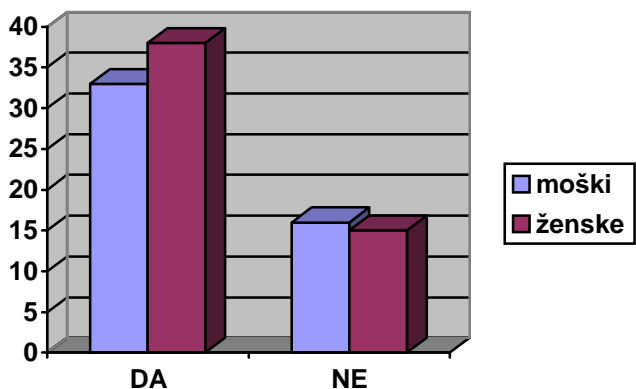
Fotografija 3: Na kmetih, 2003

III. ANKETI

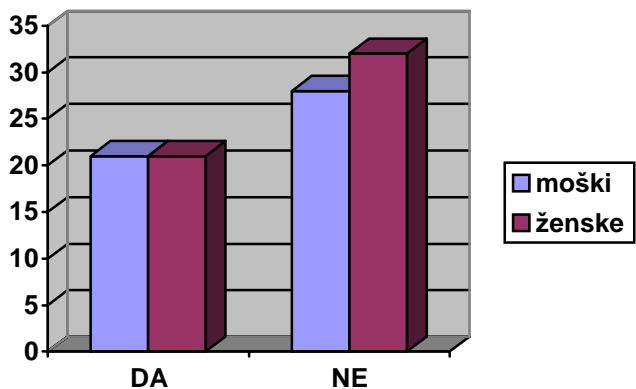
Za naše raziskovanje smo pripravili dve anketi. Pri prvi smo odšli v mesto in mimoidoče povprašali o Anici Kumer in celjskem gledališču, z drugo smo želeli ugotoviti, koliko učenci 7., 8. in 9. razreda naše šole poznajo slovenske igralce.

1. Prepoznavnost Anice Kumer in obiskovanje SLG Celje

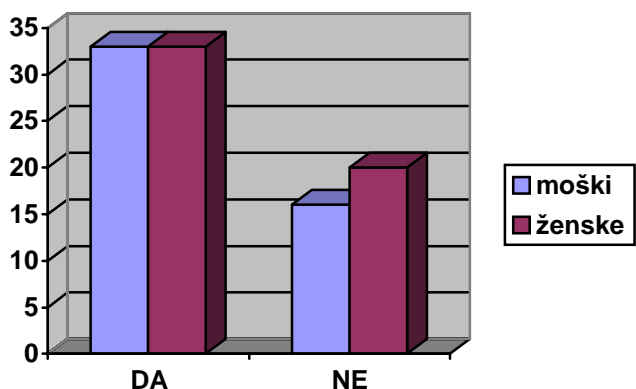
Grafikon 1: Ali živite v Celju?

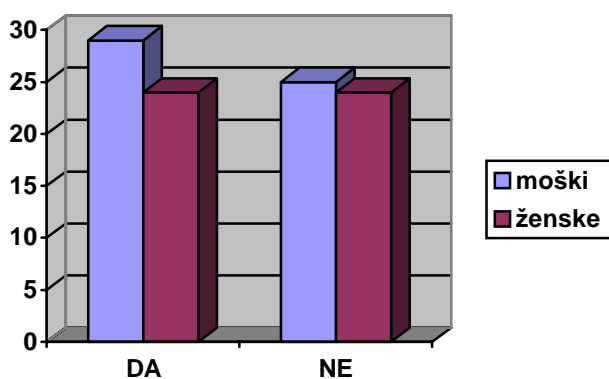
Grafikon 2: Ali pogosto obiskujete gledališče?

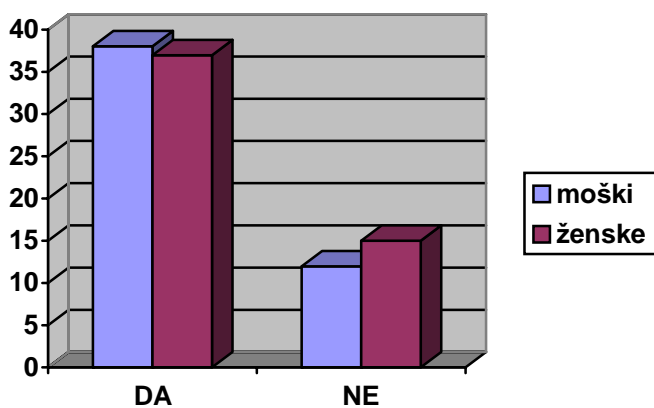
Grafikon 3: Ali poznate kakšnega celjskega igralca/-ko?

Grafikon 4: Ali ste bili v zadnjem letu v gledališču?

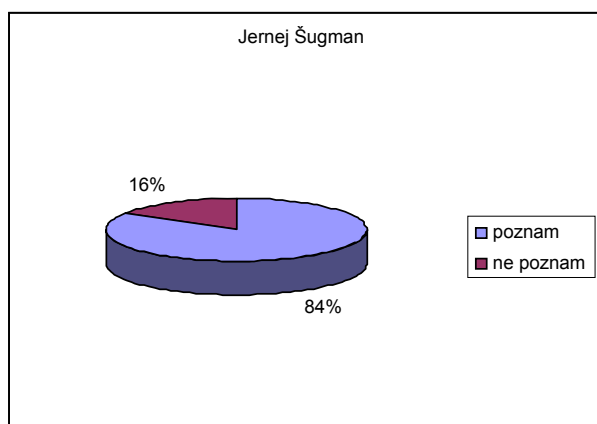

Grafikon 5: Ali poznate Anico Kumer?

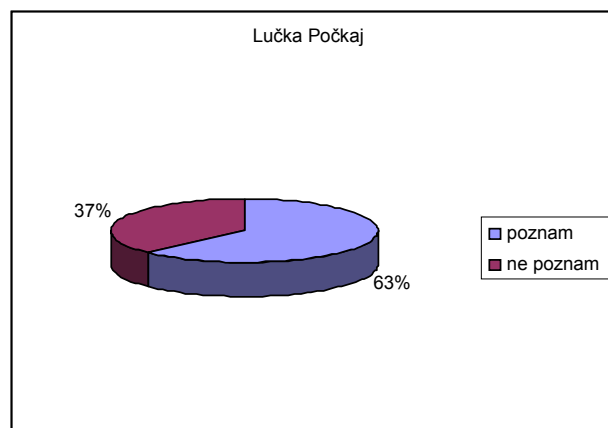

2. Poznavanje slovenskih igralcev

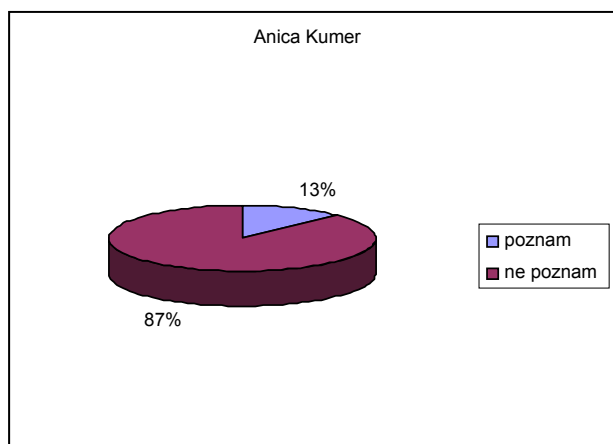
Grafikon 6: Jernej Šugman

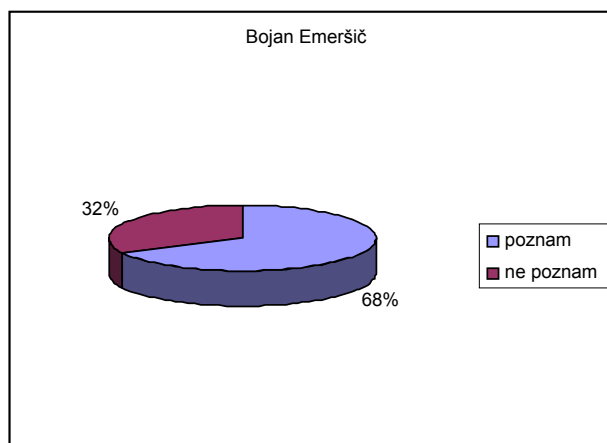
Grafikon 7: Lučka Počkaj

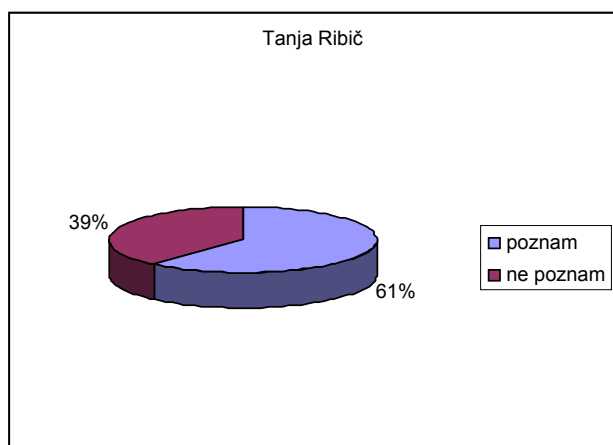
Grafikon 8: Anica Kumer

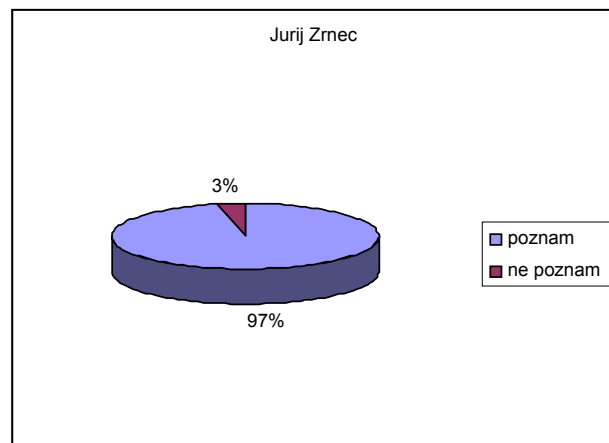
Grafikon 9: Bojan Emeršič

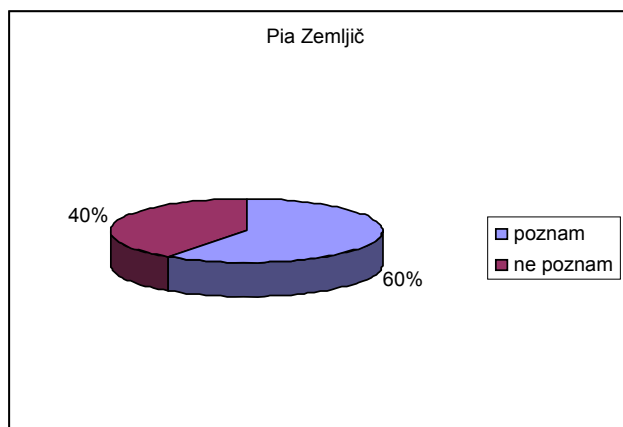
Grafikon 10: Tanja Ribič

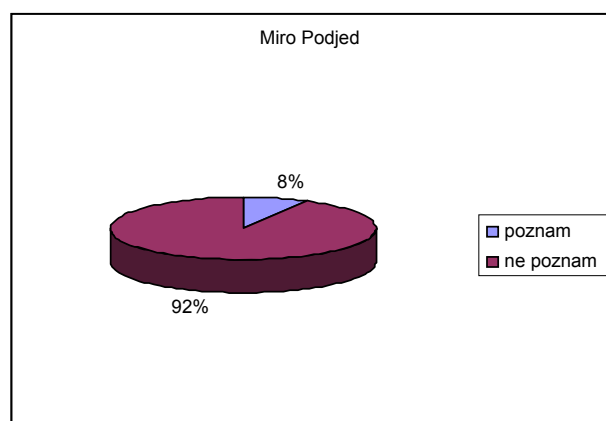
Grafikon 11: Jurij Zrnec

Grafikon 12: Pia Zemljič

Grafikon 13: Miro Podjed

Anketi sta pokazali in tudi potrdili naše predvidevanje. Pri prvi anketi smo vprašali 100 mimoidočih, pri drugi pa 118 učencev. Analiza obeh anket je pokazala, da ljudje vse manj hodijo v gledališče in tudi prepoznavnost gledaliških igralcev je vedno manjša. Vse večja pa je prepoznavnost igralcev, kateri nastopajo v raznih filmih in nadaljevankah.

Vir: Zbornik SLG Celje, 2006

Fotografija 4: Vhod v Slovensko ljudsko gledališče Celje

IV. ŽIVLJENJEPIS ANICE KUMER

1. Otroštvo

Vir: Zbornik SLG Celje, 2006

Fotografija 5: Družina Jeršič, 1950

Oče je bil Teharčan. Po poklicu je bil financer, zato so ga službeno pogosto selili. Ko je služboval na Koroškem, je spoznal mlado Apolonijo Maurel. Zaljubila sta se, a še preden sta uspela ljubezen potrditi z zakonom, so njega ponovno premestili. Zveza se je razdrla. Apolonija je ostala sama in leta 1924 rodila nezakonsko hčerko Angelo. Zaradi te "sramote" so z njo doma zelo grdo ravnali. Sedem let se je deklica težko prebijala skozi življenje, po sedmih letih pa je po njo prišel Jakob in jo skoraj ugrabil. Odpeljal jo je s sabo in šele po tem dogodku sta se poročila. Živela sta skupaj, a tegobe preteklih let so pustile sledove. Apolonija je rodila mrtvega otroka. Žalost ob izgubi otroka je šele leta 1939 delno nadomestilo novo bitje, ko se jima je rodil sin Jaka. Na pragu vojne vihre sta dobila še drugega sina Lojzeta (1941) in ob koncu vojne, leta 1945, še deklico Anico.

Anica je hodila na III. osnovno šolo. Do mesta je bilo 8 km in tako so otroci postali "vozači". Ker je vozil le "šihtarski" avtobus, so morali v šolo s kolesi. Otroci so bili slabo oblečeni, zime pa so bile hude. V šoli so kolesa spravljali v kolesarnico. Nekega dne je Anico tako zeblo, da sploh ni občutila, da se ji je na poti v kolesarnico sezul čevelj.

K sreči je bil na šoli profesor slovenskega jezika, gospod Bolha, ki je imel za male premraženčke poseben posluš. Zavedal se je, da mokri in premraženi

otroci pri pouku ne morejo biti uspešni, zato jih je pogosto pošiljal v šolsko knjižnico, ki jo je vodil.

V osnovni šoli je imela Anica hrvaški naglas in profesor Bolhar ji je svetoval, kako se znebiti tega naglasa, s tem, da ji je priporočil, da je glasno prebirala knjige domačih avtorjev.

Vložen trud se je kmalu obrestoval, saj je profesor Bolhar kmalu postal pozoren na njen igralski talent. Spodbujal jo je in njen talent še razvijal v igrinah, igrah, recitacija, proslavah in v krožkih, ki jih je vodil. Po končani šoli bi morala Anica, kot mnogi drugi otroci revnih staršev, na delo v eno od celjskih tovarn. Profesor Bolhar je starše pregovoril, da je niso dali kar na delo, ampak so ji omogočili šolanje. Čeprav težko so jo vpisali na administrativno šolo. Tudi sama si je močno želela končati to šolo. Sanjala je o tem, da bo samostojna, v svetlem, čistem in toplen prostoru. Saj je želela postati zelo uspešna tajnica.

Po končani administrativni šoli se je zaposlila kot tajnica v Avto-obnovi. Ob šolanju in delu pa jo je še vedno privlačilo tudi igranje. Vključila se je v amatersko gledališko skupino Delavski oder. Z veseljem je igrala, a njene sanje so bile druge...

Amatersko gledališče Delavski oder je iskalo mlade igralce za predstavo Oh, ti naši ljubi otroci. Igrala je nagajivo petnajstletno deklico. Z ljubeznijo se je posvetila študiju vloge in kmalu so jo vzljubili soigralci in gledalci. Gospod Peter Simoniti se spominja, da je to svojo prvo vlogo odlično odigrala. Z igro jih je zelo presenetila, saj se je igri povsem predala in mnogi so takrat dejali: »Anica je pa res velik talent, ki bo lahko še veliko dosegla.«

Leta 1964 pa so pričeli s študijem Župančičeve tragedije Veronika Deseniška. Anica je dobila vlogo Veronike. Številne vaje in odigrani prizori prepovedane ljubezni so bili dovolj, da je preskočila iskrica in "gledališka prepovedana ljubezen" je postala čisto prava v resničnem življenju. Anica in Alfonz sta se zaljubila in tako odigranima vlogama dala še večji žar.

Kljub temu da je ta vloga imela velik pomen tudi za njeno nadaljnjo igralsko pot, se je Anica spominja bolj osebno. Spominja se težko pričakovanih vaj, skritih pogledov, odigranih, a tudi globoko občutenih stikov, poljubov ...

Po končanih predstavah so se igralci pogosto dobivali v gostišču Ojstrica, kjer so se družili tudi s poklicnimi igralci. Ti so jim pri pripravah gledaliških predstav večkrat pomagali kot igralci in kot pedagogi ter svetovalci. Anica si je želela veliko igrati, čeprav ni nikoli upala razmišljati, da bo kdaj poklicna igralka. Ko se ji je ponudila priložnost, da se je v poklicnem gledališču zaposlila kot šepetalka, je ponujeno mesto z veseljem sprejela. S tem je bil narejen drugi pomemben korak na poti do izpolnjenih sanj. Poleg dela šepetanke je večkrat pomagala tudi pri raznih statažah. Predvsem pa je bila zaradi svoje otroške igrivosti dobrodošla v mladinskih predstavah.

Nato pa je, kljub temu, da sama trdi, da ne verjame v usodo, srečno naključje poseglo v njeno igralsko kariero. Celjsko gledališče je pripravilo predstavo Bratka Krefta Celjski grofje.

2. Intervju z Anico Kumer

Vir: Kuhar, 2011

Fotografija 6: Intervju

1. Vaši spomini so dragoceni. Zanima nas, kako ste začeli svojo gledališko pot in kdo vas je navdušil za gledališko umetnost?

Od vsega začetka so bile v naši družini prisotne knjige, ki smo jih skupaj prebirali ob večerih, ko je bil čas. To me je nekako potem usmerilo v to smer. Seveda to sta bila knjiga in amatersko gledališče.

2. Ali radi potujete? Kako je nastopati po tujini, s katerimi predstavami ste nazadnje gostovali po bivši Jugoslaviji?

Vedno sem imela zelo rada gostovanja in še zdaj jih imam. To je en tak dogodek, kjer se bolje spoznaš s celim ansamblom, bolj privatne stvari pridejo do izraza, prijateljske. Tudi vedno se gre po predstavi malo posedet, malo "polumpat", tam se razvijejo debate. Sama vožnja, če je gostovanje daleč, je zelo naporna. Naporno je tudi to, ko pridemo domov ponoči in imamo zjutraj predstavo ali vaje.

3. Zdaj igrate v Cesarjevih novih oblačilih. Kakšen je občutek?

Prelep. To je predstava, ki jo bom ohranila sigurno v zelo dobrem spominu. In igramo jo tudi zelo, zelo radi.

4. Kako se spopadate z vlogami, ki zahtevajo plesno in pevsko znanje (kabaret)?
- Težko, to so dodatne naloge. Recimo, če imaš občutek za glasbo, ritem, ples in petje ... nisem posebež tipa "preberem note, znam", ne to res ne gre tako. Tako je zame to kar dodatno delo. Je kar veliko dela. Je pa res, da je prijetno, da si zraven v tej predstavi, da te predstava nosi in ima neko sporočilo. Eni kabareti so lahko samo petje in ples, če pa še zraven kaj govorijo, je za igralca lažje, saj moraš kombinirati igralsvo vlogo teksta in izoblikovati karakter in potem igralec skozi vse to pleše. To so kar težke naloge. Ko je pa predstava narejena, pa je res dober občutek, saj si dosegel res nekaj težkega. Če je dobra premiera, je to mali čudež, saj se ti ves trud poplača.*
5. Kakšen je vaš odnos do filma? Kaj pomeni film danes in kaj nekoč?
- Jaz sem se morala v enem obdobju odločiti med filmom, televizijo ali gledališčem. Oboje tu ni šlo, ker je enostavno zmanjkalo časa. Če bi delala na televiziji, bi bili boljši pogoji, da bi živela v Ljubljani. Sem delala na televiziji in filmu, ampak mnogo manj kot v gledališču. Meni je na odru najlepše!*
6. Kljub upokojitvi nadaljujete svojo gledališko pot. Kako vam to uspeva?
- Sama sem se odločila, kdaj se bom upokojila, ker se mi je zdelo, da je pravi čas, da zaključim eno obdobje, da grem v pokoj. Potem sem si pa vzela malo časa za premislek, ali bom še sodelovala in v kolikšni meri. In zdaj se mi ta kombinacija, da sem šla nazaj kot gostja in da bom delala eno ali dve vlogi na sezono, ne vse, ampak da si lahko izberem, obrestuje. Predstavo Cesarjeva nova oblačila sem si izbrala, ker nisem obremenjena, prav zabavno je. Če se bo v takem smislu nadaljevalo, bo zelo dobro zame.*

7. Katera vloga se vam je najbolj vtisnila v spomin?

Na to vprašanje nikoli ne morem odgovoriti, saj je bilo veliko vlog, ki sem jih imela rada. Potem pride nova sezona, nove vloge in jih imaš spet neizmerno rad. Tako ne bi mogla posebej nobene izpostaviti.

8. Koliko gledaliških in filmskih vlog ste odigrali?

Ne vem, v prejšnjem obdobju bi lahko omenila Moj ata, socialistični kulak, potem so bile neke manjše. Jaz sem bila pripravljena podpisati pogodbo za največ 3-4 snemalne dni, saj več nisem mogla. Potem sem se odločila, da med počitnicami ne bom delala, saj sem tu v gledališču odigrala veliko vlog, potrebovala sem počitnice, moji kolegi/kolegice pa so snemali cele filme med počitnicami, jaz pa sem se odločila, da ne bom. Zdaj, v tem času sem snemala Začnimo znova, naša mala klinika.

9. Ali mislite, da ljudje premalo hodijo v gledališče?

To je izjemno težko vprašanje. Bolj bi rekla, da jim ne zamerim, ampak mi ni čisto prav. Vse predstave vsem res ne morejo biti všeč, a meni se zdi krasno, da vidiš tudi predstavo, ki jo kritizirajo, ti pa si lahko o njej ustvariš popolnoma lastno mnenje, ki je morda celo zelo dobro.

10. Se vam zdi, da ima gledališče prihodnost?

Absolutno ima prihodnost. To pa brez dileme. Gledališče obstaja od »vekomaj« in mislim, da bo tudi zdržalo. Gledališče bo v umetnosti imelo vedno poseben prostor.

11. Kakšne so gledališke smernice danes in kakšne so bile v preteklosti?

Niso enake, saj se skozi čas spreminjajo obdobja in ne more biti isto. Tako kot sedaj bo Županova Micka enim zelo smešna, drugi pa jo bodo zelo kritizirali.

12. Kdo vas je najbolj spodbujal in je bil vaš idol v gledališkem ustvarjanju?

Nikoli nisem imela idola ali nekega vzorca, po katerem bi se ravnala. Vedno sem iskala iz nekih svojih pogledov. Mislim, da imeti nek močen vzorec ni dobro, tudi u življenju ali drugih stvareh ni dobro, saj si potem vedno oponaševalec, gledaš, kako boš to naredil, kot je to naredil on in to ni dobro.

13. Se vam je že kdaj zgodilo, da ste pozabili besedilo?

Tudi to se mi je že zgodilo, ampak zelo redko. Se ti zgodi, da ti zmanjka beseda in jo moraš nadomestiti z drugo, ki ima enak pomen. Če je ne najdeš, te lahko to zelo zmede za vnaprej. To so stresne situacije. Povem vam, da je tudi zaradi tega naš poklic zelo težek. Zelo težko je tudi, če je besedilo v verzih, ker si ne moreš sam izmisliti drugega verza v nekaj sekundah.

Vir: Kuhar, 2011

Fotografija 7: Anica Kumer in Amadeja Jean

3. Kariera

Anica Kumer je v svoji dolgoletni karieri močno zaznamovala ne samo Slovensko ljudsko gledališče Celje, kjer je ustvarila 120 vlog, temveč tudi celoten slovenski gledališki prostor. O njenih vlogah je bilo v preteklosti napisanega veliko; številne nagrade – med njimi najpomembnejša nagrada, Boršnikov prstan, ki ga je Anica prejela leta 2003 – potrjujejo njen sloves izjemne igralkе.

Vir: Zbornik SLG Celje, 2006

Fotografija 8: Anica na podelitvi Boršnikovega prstana, 2003

Anica Kumer je v svoji bogati karieri blestela v vseh dramskih zvrsteh, od tragičnih vlog do komičnih, od realizma do groteske, od muzikala do predstav za otroke. Njene prve pomembne vloge segajo v obdobje konca šestdesetih let – vloga Anke v Cankarjevih Hlapcih v režiji Mileta Koruna, kasneje vloga Pavle v Cankarjevih Romantičnih dušah v režiji Dušana Mlakarja in nato še njena najbolj znamenita vloga Jacinte v Pohujšanju v dolini šentflorjanski, za katero je leta 1967 prejela diplomo Boršnikovega srečanja in nagrado Sklada Staneta Severja, in vloga Lepe Vide v Lepi Vidi obe v režiji Mileta Koruna. Prejela je nagrado Prešernovega sklada – nagrajena je bila tako za vlogo Jacinte kot tudi vlogo Tosce v Zuppetovi Tosci v režiji Ljubiše Ristića. Za Lepo Vido je Anica Kumer prejela Sterijino nagrado leta 1980. Leta 1982 je bila ponovno nagrajena za vlogo Isabelle v igri Sestri Wendy Kesselman v režiji Zvoneta Šedlbauerja. Prejela je tudi nagrado Zlati smeh za vlogo žene v Queneaujevih Vajah v slogu v režiji Jurija Součka na Dnevih komedije v Zagrebu. Dvakrat je bila žlahtna

komedijantka na Dnevih komedije v Celju za vlogo Mici v Hočevarjevi Smejči v režiji Francija Križaja in za vlogo Ane Andrejevne v Gogoljevem Revizorju v režiji Matije Logarja.

Strokovna žirija je ob podelitvi Boršnikovega prstana leta 2003 v svoji obrazložitvi zapisala: »Uveljavila se je kot igriva interpretinja duhovito niansiranih komičnih vlog in kot igralka, ki zna dramski lik razpreti, zna iskati in s sredstvi svoje specifične, krhke, subtilne, sugestivne igre izpovedati živo človeško jedro nepomirljivega, dramsko vselej intenzivnega boja z drugim, s svetom in s samim seboj. Igra Anice Kumer ne mara klišejskih likov, vselej govori o mnogoplastni človekovi naravi in usodi.«

Vir: Zbornik SLG Celje, 2006

Fotografija 9: Zakon gospoda Mississippija, 1987

Anici Kumer je uspelo, kar uspe le redkim igralkam; vsa njena kariera je bila bogata, polna raznolikih vlog in priznanj. O preteklosti je bilo napisanega že veliko, manj pa o zadnjem obdobju, čeprav je Anica tudi v tem ustvarila nekaj izjemnih vlog.

Vtisnila se je v spomin v Lorcini Hiši Bernarde Alba, ki jo je režiral Diego de Brea. Odigrala je vlogo Marie Josefe – matere Bernarde Alba, ki jo drži zaprto v hiši. Anica je globoko ponotranjeno igro oblikovala vrhunsko. Hiša Bernarde

Alba je bila nagrajena na mednarodnem festivalu komornega gledališča Zlati lev v Umagu z nagrado Zlati lev za najboljšo predstavo v celoti.

Peter Rak je zapisal: »Anica Kumer kot Maria Josefa je tako rekoč v vsej igri obsojena na to nemo navzočnost, ki jo odigra z izjemno koncentracijo ...« (3).

Prav ta sposobnost vživljanja v različne like je rdeča nit njene bogate igralske kariere. V Terorizmu je odigrala več vlog, in sicer vlogo Stevardese, Druge ženske, Prve ženske. Vloge so se med seboj zelo razlikovale, najboljša pa je bila prav v prizoru na klopi v vlogi Prve ženske, ko je z vso resnostjo doživljala grotesken prizor, zgodbo o dečku, ki je nehote sprožil usodno nesrečo. Kot Dorina mama v Seksualnih nevrozah naših staršev je psihološko prepričljivo upodobila lik ženske, razpete med lastne intimne želje in omejene v življenju zaradi psihično bolne hčere. Blestela je v klasičnih igratih od Barbare v Celjskih grofih do Alice More v Človeku za vse čase. Kot Helene Damson je v Gorgoninem daru upodobila vlogo vdove, ki po smrti moža dramatika Edwarda Damsona razkriva njegovo življenjsko zgodbo svojemu nezakonskemu sinu.

Kritika zapisala: »Predvsem je treba omeniti odlično Heleno Anice Kumer, ki je pričarala nepozaben lik bolečine in žalosti polne, vendar pa odločne dramatikove vdove ...« (4).

Ena njenih najboljših vlog v zadnjih letih pa je bila Gospa de Montreuil v Markizi de Sade. Slavko Pezdir je zapisal »Nosilno vlogo oblastniške gospe de Montreuil, ki natanko pozna mehanizme vladanja in manipulacije v družbi, ... je z ledeno premočrtnostjo in svetohlinsko premetenostjo ... napolnila Anica Kumer« (5).

Občinstvo je Anico oboževalo v komedijskih žanrih, saj je znana kot oblikovalka različnih komičnih vlog. Izvrstna je v vseh komedijskih žanrih: od realizma do groteske, absurda in ludizma. Svoj zaključek uradne gledališke poti v SLG Celje je Anica proslavila z vlogo Margot Mason, zagrizene feministične pisateljice, v komediji avstralske dramatičarke Joanne Murray-Smith Samica človeške vrste.

Anica je pokazala širok spekter različnih vlog, ki se v skladu z dramsko predlogo gibljejo od zapeljivke, gospodinje, gospe, čistilke, kmečkega dekleta in ki bazirajo na funkciji specifike jezika Jesihove dramatike.

Vir: SLG Celje, 2006

Fotografija 10: Hudičev učenec, 1988

Kritika ji je bila zelo naklonjena in je zapisala: »Uspešna taktika, ki jo odlično izpelje Anica Kumer, je gledališka igra, ki prav tako ostane na površini in ne zaide v psihologizacijo, temveč s preciznim obvladovanjem igralskih izraznih sredstev striktno izpelje jezikovne oz. družbene klišeje. Učinek popolnega poistovetenja s klišejem je humoren, a hkrati grenak, saj odpre vprašanja, kako družba skozi jezik določa naše želje in naše življenjske vzorce« (6).

In še: »... Take razmere omogočajo igralcem, da se razigrajo, in celotni kvartet je dano možnost tudi izkoristil – najprej izvrstna Anica Kumer, ki vidno uživa v barvitih prehajanju različnih starostnih, vedenjskih in socialnih karakteristik njene Špelce ter s svojo energičnostjo najbolj izrazito pospešuje odrsko dogajanje« (7)

Pa tudi: »... In celjska ekipa v sestavi Anica Kumer, Barbara Medvešček, Bojan Umek in David Čeh nalogo opravi odlično. Za gledalce je to skoraj šolska lekcija igralske virtuoznosti, izjemna vaja v slogu, ki pa ni sama sebi namen, temveč širokopotezno briše tradicionalne ločnice med visoko in popularno umetnostjo in med umetnostjo in življenjem ter opozarja na absurdnost vsake človeške komunikacije, vendar smo nanjo pač hočeš nočeš obsojeni« (8).

S sposobnostjo natančnih preskokov znotraj tako velikega števila vlog, motiviranostjo, neverjetno energijo in humorjem je Anica Kumer ponovno dokazala, da je prva dama celjskega gledališča.

Vir: SLG Celje, 2006

Fotografija 11: Gospa Poslančeva, 1997

Občinstvo je nasmejala kot odlična Olive Harriet Smythe v *Spustite me pod kovter*, gospa Markham, kjer je igrala uspešno pisateljico otroških knjig, ki se znajde v vrtincu ljubosumja, prevar in spolnosti. Sama pa s svojo naivnostjo dobrodušno sprejema svet okoli sebe in ne prepozna resnice. Komičnost in pretresljive tragične trenutke je Anica Kumer znala izkoristiti v vlogi France v monokomediji *Seks? Izvolite in naj vam tekne*. Skozi vrsto raznolikih prizorov je Anica Kumer ustvarila niz podob, ko je skušala predstaviti učne lekcije spolnosti. V njih imitira dekleta in ženske vseh starosti, pa tudi moške vloge in dialoge, ki jih je odigrala mojstrsko sama. »... v odličnem, na lokalnem dialektu zgrajenem dialogu Adama in Eve, ko izbere groteskni ton pripovedi, je Kumrova neprekosljiva – na oder vnese karizmo ... (9).

Po nizu duhovitih prizorov pa je v zadnjem prizoru posilstva izkazala vso prizadetost z minimalnimi gledališkimi sredstvi, ponotranjeno bolečino, ki je prizadela slehernega v dvorani.

Vir: SLG Celje, 2006

Fotografija 12: Pokvarjenec ali lepota in moč, 1990

Odlična je bila v klasičnih komedijah, če se samo spomnimo njene Dorine v Tartuffu in Ane Andrejevne v Revizorju, za katero je bila nagrajena kot Žlahtna komedijantka. Kot jezikava služkinja Dorina je bila Anica Kumer gonilo vsega odrskega dogajanja: »Anica Kumer postaja legenda odra za smeh. Kot Dorina je nehote odigrala v Tartuffu središčno vlogo ...« (10).

S svojim ostrim jezikom je skušala odpreti oči zaslepljenemu Orgonu. Bila je iznajdljiva, nesramna, simpatična in živa podoba služkinje, ki se znajde v vsaki situaciji. Publika pa jo je naravnost oboževala v sodobnih ljudskih komedijah. Vrhunec teh je bila vloga Žive Breskvar Piškur v Partljičevi Gospe poslančevi, kjer je Anica Kumer blestela kot zagrizenka v političnih vodah. »Igralske priložnosti so najbolje izkoristili Anica Kumer v naslovni vlogi, ves čas zazrta v svoj cilj, zagrizenka in nepopustljiva, pripravljena na vse, na kompromise pa samo takrat, ko so v službi višjih interesov ...« (11).

»Čeprav gre pohvala vsem nastopajočim, pa je še posebej treba omeniti bleščečo Anico Kumer, ki je upodobila lik stremuške, odločne, nepopustljive in kljub svojim lastnostim simpatične Žive« (12).

»Med igralci je svojo priložnost nedvomno najbolj žlahtno izkoristila Anica Kumer v naslovni vlogi Žive Breskvar Piškur, saj je bila nenehna spodbujevalka in pospeševalka vsega komedijskega dogajanja (pravi motor komedije). Če je Živi ob brezmejni obsedenosti in zaslepljenosti z oblastjo le po naključju uspelo ohraniti 'čiste roke in dušo', je izkušeni umetnici z zgledno igralsko samokontrolo uspelo izoblikovati komično odrsko podobo, ki je združevala v

sebi do absurdnosti stopnjevano radoživost (vitalizem) in potrebno človeško verjetnost in prepričljivost« (13).

Anica Kumer »ni samo okretna in prisrčna, ni samo smešna, še manj grenka (čeprav je tudi to), je predvsem popolnoma neposredna in kratkočasna, ni možačasto nasilna in ošabna, čeprav si (tudi drugega) moža očitno zlahka in po mili volji ovija okrog prsta, je v stremljivosti in častihlepju in nečimrnosti skozinskoz samosvoja, naivno dobrovoljna ... (14).

Ob tem ne gre pozabiti na njeno nadarjenost za muzikal, ko je kot Fraulein Schneider v Kabaretu ob igralskem dokazala tudi svoj pevski talent.

V svoji dolgoletni karieri je odigrala veliko vlog v predstavah za najmlajše, ki so ji pomenile ogromno, saj je igrati za otroke prav poseben napor, vendar – kot meni sama – tudi največji užitek. Nazadnje je očarala v Čarovnicah, kjer je odigrala vlogo Babice, ki s svojim vnučkom rešuje svet pred zlobnimi čarovnicami, in v tej vlogi združila humor s človeško toplino.

Kritika je zapisala: »V predstavi je izjemna Anica Kumer kot babica, ki simbolizira spravljenost s svetom in hkrati previdnost in distanco do netolerantnega in sovražnega družbenega okolja« (15).

Vir: SLG Celje, 2006

Fotografija 13: Onifle ali sapica, 1989

Anica Kumer je bila – in je še vedno – velika zvezda celjskega gledališča, izjemna gospa, neprekosljivega talenta, ki ve, kaj je pravo gledališče in ki je svojo umetniško pot okronala s številnimi velikimi vlogami in nagradami. Ta priznanja je sprejela skromno, vedno je bila odprta do novih, mladih ljudi in jim stala ob strani ob njihovih prvih korakih v gledališču. Vseskozi je pripravljena na pogovor, nikoli utrujena, polna življenjskega elana, vseskozi nasmejana, izjemno priljubljena tako pri občinstvu kot pri kolegih v gledališču.

4. Njene vloge in nagrade

VLOGE V GLEDALIŠČU

2001 - 2010

- 2009 Margot Mason; Joanne Murray-Smith Samica človeške vrste, r. Dušan Mlakar, SLG Celje
- 2009 Špela; Milan Jesih Triko, r. Luka Martin Škof, SLG Celje
- 2008 Maria Josefa ; Federico Garcia Lorca Hiša Bernarde Alba, r. Diego de Brea, SLG Celje
- 2008 Babica; Roald Dahl Čarovnice, r. Miha Alujevič, SLG Celje
- 2007 Ellie, Maggie, Linda; Patrick Marber Howard Katz, r. Matjaž Zupančič, SLG Celje
- 2007 Juta; Slavko Grum Dogodek v mestu Gogi, r. Aleksandar Popovski, SLG Celje
- 2006 Frau Schneider; Joe Masteroff/Fred Ebb/John Kander Kabaret, r. Miha Alujevič; SLG Celje
- 2006 Glas tete Helene; Aurand Harris Hočevski medved, r. Andrej Jus, SLG Celje
- 2006 Olivie Harriet Smythe; Ray Cooney/John Champman Spustite me pod kovter, gospa Markham, r. Vinko Möderndorfer, SLG Celje
- 2005 Delavka, Annemarie; Elfride Jelinek Kaj se je zgodilo potem, ko je Nora zapustila svojega moža sli Stebri družb, r. Samo M. Strelec, SLG Celje
- 2005 Stevardesa, Druga ženska, Prva ženska; Vladimir in Oleg Presnjakov Terorizem, r. Mateja Koležnik, SLG Celje
- 2004 Franca Rame/Jacopo in Dario Fo Seks? Izvolite, naj vam tekne!, r. Miha Alujevič, SLG Celje
- 2004 Dorina mama; Lukas Bärfuss Seksualne nevroze naših staršev, r. Matjaž Latin, SLG Celje
- 2003 Jožica; Vinko Möderndorfer Na kmetih, r. Dušan Mlakar, SLG Celje
- 2003 Dorina; Jean Baptiste Poquelin Moliere Tartuffe, r. Mile Korun, SLG Celje
- 2002 Mrmoljevka; Ivan Cankar Za narodov blagor, r. Želimir Mesarić, SLG Celje

- 2002 Barbara; Bratko Kreft Celjski grofje, r. Marjan Bevk, SLG Celje
2001 Vižintinova, alt.; Vinko Möderndorfer Podnajemnik, r. Vinko
Möderndorfer, SLG Celje

1991 - 2000

- 2000 Ana Andrejevna; Nikolaj Vasiljevič Gogol' Revizor, r. Matija Logar, SLG
Celje
2000 Gospa de Montreuil; Jukio Mišima Markiza de Sade, r. Dušan Mlakar,
SLG Celje
2000 Bolničarka; Tennessee Williams Tramvaj Poželenje, r. Matija Logar, SLG
Celje
1999 Rozalija; Vinko Möderndorfer Limonada Slovenica, r. Vinko
Möderndorfer, SLG Celje
1999 Alice More; Robert Bolt Človek za vse čase, r. Franci Križaj, SLG Celje
1998 Kertovka; Vinko Möderndorfer Vaja zboru, r. Vinko Möderndorfer, SLG
Celje
1998 Rossignol; Peter Weiss Zasedovanje in usmrtitev Jean-Paula Marata, r.
Matjaž Zupančič, SLG Celje
1998 Mini Polžek; Zoran Hočevar Mož za Zofijo, r. Franci Križaj, SLG Celje
1998 Korbarjeva; Rudi Šeligo Svatba, r. Matija Logar, SLG Celje
1997 Gospa Pearcova; George Bernard Shaw Pigmalion, r. Franci Križaj, SLG
Celje
1996 Živa Breskvar Piškur; Tone Partljič Gospa poslančeva, r. Franci Križaj,
SLG Celje
1996 Edward Damson, Helena Damson; Peter Shaffer Gorgonin dar, r. Mile
Korun, SLG Celje
1996 Elsa; Pavel Kohout Pat ali Igra kraljev, r. Franci Križaj, SLG Celje
1995 Anastazija; Drago Jančar Halštat, r. Franci Križaj, SLG Celje
1995 Georges Feydeau Maček v žaklju, r. Miha Alujevič, Gledališče Dva obraza
1995 Mici; Zoran Hočevar Smejči, r. Franci Križaj, SLG Celje
1994 Eleonora; Jože Kranjc Detektiv Megla, r. Franci Križaj, SLG Celje
1994 Amalija Balicke; Bertolt Brecht Bobni v noči, r. Mile Korun, SLG Celje
1994 Beatrice; Carlo Goldoni/Andrej Rozman Sluga dveh gospodov, r. Franci
Križaj, SLG Celje
1993 Turistična vodička; Dante Alighieri/Nenad Prokić La divina commedia –
Purgatorio, r. Tomaž Pandur, Drama SNG Maribor
1993 Turistična vodička; Dante Alighieri/Nenad Prokić La divina commedia –
Inferno, r. Tomaž Pandur, Drama SNG Maribor
1993 Ines Masperi; Luigi Pirandello Kot me ti hočeš, r. Janez Pipan, SLG Celje
1992 Angelika; Jean-Baptiste Poquelin Moliere Namišljeni bolnik, r. Katja
Pegan, SLG Celje
1992 Emilie Paumelle; Roger Vitrac Viktor ali Otroci na oblasti, SLG Celje
1992 Pavlina Krt; Sue Townsed Skrivni dnevnik Jadrana Krta, r. Duša Škof,
SLG Celje

1991 Klara; Aleksander Galin Zvezde na jutranjem nebu, r. Franci Križaj, SLG Celje

1981 - 1990

1990 Lojzka; Ivan Cankar Hlapci, r. Mile Korun, SLG Celje

1990 Markiza de Prie; Alexandre Dumas st. Pokvarjenec ali Lepota in moč, r. Vito Taufer, SLG Celje

1990 Fay; Joe Orton Plen, r. Franci Križaj, SLG Celje

1989 Gdč. Supo; Jean Anouilh Ornifle ali Sapica, r. Miran Herzog, SLG Celje

1989 Colomba; Stefan Zweig Volpone, r. Franci Križaj, SLG Celje

1989 Mati; Federico Garcia Lorca Krvava svatba, Barbara Hieng, SLG Celje

1988 Kirka; Dane Zajc Medeja, r. Franci Križaj, SLG Celje

1988 Lucy; Bertolt Brecht Opera za tri groše, r. Vinko Möderndorfer, SLG Celje

1988 Tov. Vera Miška; Tone Peršak Peter in Pavel, r. Franci Križaj, SLG Celje

1988 Judith; George Bernard Shaw Hudičev učenec, r. Franci Križaj, SLG Celje

1987 Hans Christian Andersen/Bogomir Veras Daleč od dvorca, r. Miran Herzog, SLG Celje

1987 Selijina služabnica, Nerina; Jean Baptiste Poquelin Moliere Zgrabite Sganarela. Zdravnik po sili & Sganarel ali namišljeni rogonosec & Gospod plemeniti Prasetnik, r. Vinko Möderndorfer, SLG Celje

1980 Lepa Vida; Ivan Cankar Lepa Vida, r. Mile Korun, SLG Celje

1980 Honey; Edward Albee Kdo se boji Virginije Woolf?, r. Dušan Mlakar, SNG Trst

1971 - 1980

1978 Tosca; Illica Luigi, Giacosa Giuseppe, Zuppa Vjeran 1803 - 1804 Prolog – Tosca (1800...) - 1820 epilog, r. Ljubiša Ristić, SLG Celje

VLOGE NA FILMU IN TELEVIZIJI

1987 Moj ata, socialistični kulak, r. Matjaž Klopčič, Viba film Ljubljana

1987 Ljubezen nam je vsem v pogubo, r. Jože Gale, TV Ljubljana in Viba film Ljubljana

1982 Violetina mati; Učna leta izumitelja Polža, r. Željko Kozinc, Viba film Ljubljana

1976 Milka; Bele trave, r. Boštjan Hladnik, Viba film Ljubljana in Vesna film Ljubljana

NAGRADE

- 2003 Boršnikov prstan obrazložitev
- 2001 Žlahтна komedijantka za vlogo Ane Andrejevne na festivalu Dnevi komedije v Celju (Gogolj Revizor, SLG Celje)
- 1997 Zlati celjski grb, nagrada mesta Celje za vrhunske umetniške dosežke
- 1997 Žlahтна komedijantka za vlogo Mici na festivalu Dnevi komedije v Celju (Z. Hočevnar Smejči, SLG Celje)
- 1983 Nagrada in priznanje KSOC za pomembne umetniške dosežke zadnjih dveh let
- 1983 Nagrada Zlati smijeh za vlogo Žene na festivalu Dnevi komedije v Zagrebu (Queneau Vaje v slogu, SLG Celje)
- 1982 Boršnikova nagrada za vlogo Isabelle (W. Kesselman Sestri, SLG Celje)
- 1979 Sterijina nagrada za igro za vlogo Lepe Vide na Sterijinem pozorju v Novem Sadu (I. Cankar Lepa Vida, SLG Celje)
- 1979 Nagrada Prešernovega sklada za vlogo Jacinte (I. Cankar Pohujšanje v dolini šentflorjanski) in Tosce (I. Luigi, G. Giuseppe, Z. Vjeran 1803 – 1804 Prolog - Tosca (1800...) - 1820 Epilog, oboje Slovensko ljudsko gledališče Celje)
- 1977 Nagrada Sklada Staneta Severja za vlogo Jacinte (I. Cankar Pohujšanje v dolini šentflorjanski, SLG Celje)
- 1976 Diploma Boršnikovega srečanja za vlogo Jacinte (I. Cankar Pohujšanje v dolini šentflorjanski, SLG Celje) (16)

V. ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi smo na osnovi zbranega gradiva želeli predstaviti gledališko igralko Anico Kumer. Radi smo zbirali gradivo, ga urejali, analizirali, izvedli intervju in anketi, rezultate primerjali in tako dali nalogi večjo dinamičnost. Pri nastajanju naloge je bilo pomembno delo z zgodovinskimi viri, sodelovanje z zgodovinskim arhivom Celje, osrednjo knjižnico Celje in Slovenskim ljudskim gledališčem Celje.

Naši zaključki ob nastajanju naloge so naslednji:

- vse manj ljudi obiskuje gledališče;
- gledališki igralci so za širšo množico manj prepoznavni ;
- anketiranci so veliko bolj prepoznali igralce iz filmov in nanizank;
- Anica Kumer je s svojim delom ustvarila uspešno gledališko, igralsko kariero;
- v svoji karieri je ustvarila več kot 120 različnih vlog;
- blestela je v vseh dramskih zvrsteh;
- s svojo igro je pustila in še vedno pušča neizbrisljiv pečat tako v Celju kot na slovenskem gledališkem prostoru ter na gostovanjih po tujih gledaliških odrih.

Delo v raziskovalni nalogi je bilo prijetno, včasih tudi malo naporno, vendar upamo, da bo naša naloga zanimiva za mlajše kot starejše, da bodo vsi našli v njej nekaj uporabnega.

Spoznali smo Anico Kumer kot izjemno prijazno in ljubeznivo osebo, odlično gledališko in filmsko igralko, ki je kot ženska imela in ima izjemno vlogo v Slovenskem ljudskem gledališču Celje in širše.

VI. VIRI IN LITERATURA:

1. Fotografija 1.
Medmrežje: <http://www.slgce.si/UserFiles/Image/igralci/igralski20ansambel%202009/kumer.jpg> (31.1.2011).
2. Zbornik Slovenskega ljudskega gledališča, SLG Celje, 2006.
3. Rak, P.: Brutalna magičnost, Delo, 11.12.2009, str. 23.
4. Svetej, D.: Pronicanje v globino, Večer, 23.10.1996.
5. Pezdir, S.: Sadizem pod šminko, Novi tednik, 19.10.2000, str. 8.
6. Gosarič, S.: Disciplina ludizma, Večer, 7.4.2009, str. 14.
7. Fridl, I.J.: Ničnost sveta po imenu ljubezen, Dnevnik, 9.3.2009, str. 17.
8. Rak, P.: Mali dramski biser, Delo, 11.3.2009, str. 23.
9. Jesenko, P.: Spalnična intima kot kabaret, Delo, 12.10.2004.
10. Simon, T.: Radio Slovenija 1, 15.3.2003.
11. Bogataj, M.: Komedijska o srhljivem predvolilnem mačku, Delo, 17.12.1996, str. 7.
12. Svetej, D.: Povolilna nasmihanja, Večer, 17.12.1996.
13. Pezdir, S.: O dedcih in babah v politiki, Novi tednik, 19.12.1996.
14. Predan, V.: Gospa poslančeva, Sodobnost, 20.12.1996.
15. Rak P.: Berljevost različnih ravni, Delo, 8.10.2009, str. 27.
16. Vloge in nagrade.
Medmrežje: http://www.sigledal.org/geslo/Anica_Kumer (10.2.2011).
17. Anica Kumer.
Medmrežje: http://sl.wikipedia.org/wiki/Anica_Kumer (10.2.2011).
18. Anica Kumer, osebnost mojega kraja, raziskovalna naloga, Osnovna šola Frana Kranjca, Celje, 2002.